

Startpakke for samskaping

La idéene myldre:
Idédugnad

La idéene myldre:

Idédugnad

Gratulerer! Du og dine samarbeidspartnere har valgt en felles utfordring eller problem, dere har identifisert en målgruppe og vil samarbeide om en løsning. Hva gjør dere nå? Hvor skal dere begynne? En samarbeidende *idédugnad* er en god start.

DU TRENGER

- En felles utfordring/problemstilling
- 3–8 mennesker som helst representerer ulike perspektiver og roller
- En tavle eller en vegg
- Post-it-lapper og tusjer

METODE

Denne idémyldringen baserer seg på en klassisk «brainstorming», med noen justeringer. I stedet for en muntlig brainstorming, legger vi vekt på å *ikke* snakke sammen i starten, men *skrive ned* ideene våre. Å få tid til å tenke individuelt før vi deler og snakker sammen, motvirker gruppetenking (at vi bare gjør som de andre foreslår) og gjør at vi får fram flere perspektiver.

Dere starter med å komme opp med så mange ideer som mulig sammen, slik at alle i gruppa får eierskap og tilhørighet til deres felles utfordring. Så velger dere hvilke ideer dere ønsker å ta med videre. Ønsket resultat etter hele øvelsen er å komme fram til konkrete ideer på hvordan dere kan løse utfordringen som dere står i.

Opplegget tar mellom 1 og 1,5 time til sammen, avhengig av gruppestørrelse.

Sorter idéene umiddelbart

Dere kan ta del 2 neste gang dere møtes, men det gir en god følelse og større sjanse til å lykkes når gruppa sorterer umiddelbart etter en idémyldring.

Selve idémyldringen utgjør *del 1* i presentasjonen under. *Del 2* gir råd om hvordan dere kan avslutte idémyldringen på en god måte.

Forberedelser og invitasjon

Start med å informere om hensikten med og rammene for, idémyldringen, gjerne allerede når du inviterer til møtet. Bruk gjerne I DO ART som hjelp når du lager invitasjonen.

Hensikten med møtet er å komme fram til noen konkrete ideer for hvordan dere kan løse en felles utfordring. Sørg for at alle er påkoblet ved å be dem om å tenke gjennom utfordringen/problemstillingen før de kommer, og å ta med seg forslag til ideer/løsninger.

Del 1 og del 2

Det er lurt å merke seg at de to delene i denne idémyldringsprosessen har helt ulike spilleregler: I **del 1**, selve idémyldringen, er vi ute etter *kreativitet* og ønsker alle idéer velkomne. Vi ønsker kvantitet foran kvalitet. Det er forbudt å være kritisk eller å si nei, mens oppklarende spørsmål er tillatt. Vi kaller det å være i åpen fase av prosessen. I **del 2**, derimot, skal vi *lukke* prosessen – jobbe analytisk, vurdere og velge ut de idéene vi ønsker å gå videre med.

Regler/rammer for del 1:

- Det er ikke lov å kritisere en idé, ikke en gang sin egen
- Skriv kort og stikkordsmessig
- Én idé per lapp
- Ingen snakking i denne fasen, men det er lov å se på andres lapper og bygge videre på disse, (Ja, og...)
- Skriv med sprittusj og med store bokstaver slik at alle kan lese lappene

Del 1 (20–30 minutter)

Start med å formulere deres felles utfordring som et spørsmål på tavla/veggen. Les den høyt for deltakerne. Be alle – individuelt og i stillhet – om å finne så *mange løsninger på utfordringen som mulig* – og skrive dem ned på lapper som henges på tavla/veggen.

Lag åpne, positive spørsmål

Tenk på å formulere et åpent spørsmål som gjerne kan starte med "Hvordan kan vi...". Det peker framover og ser på løsninger. Spørsmålet bør gi en positiv innfallsvinkel til utfordringen. For eksempel er «hvordan kan vi sammen skape engasjement og stolthet til bygda vår» en bedre vinkling enn «hvordan kan vi motvirke fraflytting fra kommunen».

Gå opp til tavla og fest lappene etter hvert. Bygg gjerne videre på hverandres ideer gjennom å tilføre noe på en lapp som allerede er skrevet. Og husk, ingen snakking! Bruk 10–20 minutter på dette trinnet. Ideene kan også være tegninger eller skisser – alt er velkomment!

Når tiden er ute, kan dere bruke ytterligere 10 minutter på en runde med oppklaring. Kritikkk er fortsatt ikke lov, bare oppklarende spørsmål.

Kvantitet foran kvalitet

Ideene trenger ikke å være ferdig gjennomtenkte eller realistiske. Hensikten er å få opp så mange ideer som mulig! Sett gjerne et mål om å komme opp med minimum 50 ideer på den tiden dere har. Kvantitet er viktig, for erfaringsmessig kommer de mest opplagte løsningene fram først. Vi ønsker å komme *forbi* disse, til de mer uventede svarene og nytenkende måter å løse utfordringen på.

Del 2 (min. 45 minutter)

Når alle har tømt seg for ideer, er det tid for å se over hva dere har fått fram, og hvilke ideer dere ønsker å ta med videre. Sett av lengre tid til del 2 for å sikre en god dialog. Her foreslår vi to enkle måter å gjøre det på: **Avstemming** eller **Verdimatrise**.

Begge starter med at dere sammen leser gjennom alle lappene, og den som har skrevet lappen utdyper. Det er også rom for å diskutere og forklare for hverandre i denne fasen.

REFLEKSJON

- Hvordan opplevde du idémyldringen? Var den vesentlig annerledes enn andre idémyldringer du har deltatt på, og i tilfelle hvorfor?
- Hvilke fordeler kan det ha å idémyldre i stillhet, uten å snakke noe særlig sammen?

NESTE SKRITT

- Er det noen av ideene dere kan løse med en gang?
- Neste møte: Lag en handlingsplan og legg inn de ideene dere er enige om å ta med videre. Fordel roller og ansvar.

Idédugnad:

Verdimatrise

Verdimatrise er en metode for å prioritere ideer etter en idémyldring. Deltakerne sorterer selv lappene med ideer ved å plassere dem i matrisen, med utgangspunkt i hvilken nytteverdi ideene kan ha for sluttresultatet.

- På den **vertikale akse**n vurderer dere hvor stor effekt/verdi ideen kan ha: jo høyere opp, jo viktigere mener dere at ideen er.
- På den **horisontale akse**n vurderer dere hvor lett ideen lar seg gjennomføre.

Her er det lov å diskutere dersom dere får lyst til å flytte en lapp som en annen i gruppen har plassert allerede. Prøv å bli enige om hvor ideen hører hjemme!

- Øverst til venstre plasseres ideer som både er enkle å få til, og som vil ha stor effekt. Ofte er det ting som kan løses raskt.
- Øverst til høyre plasseres ideer som dere

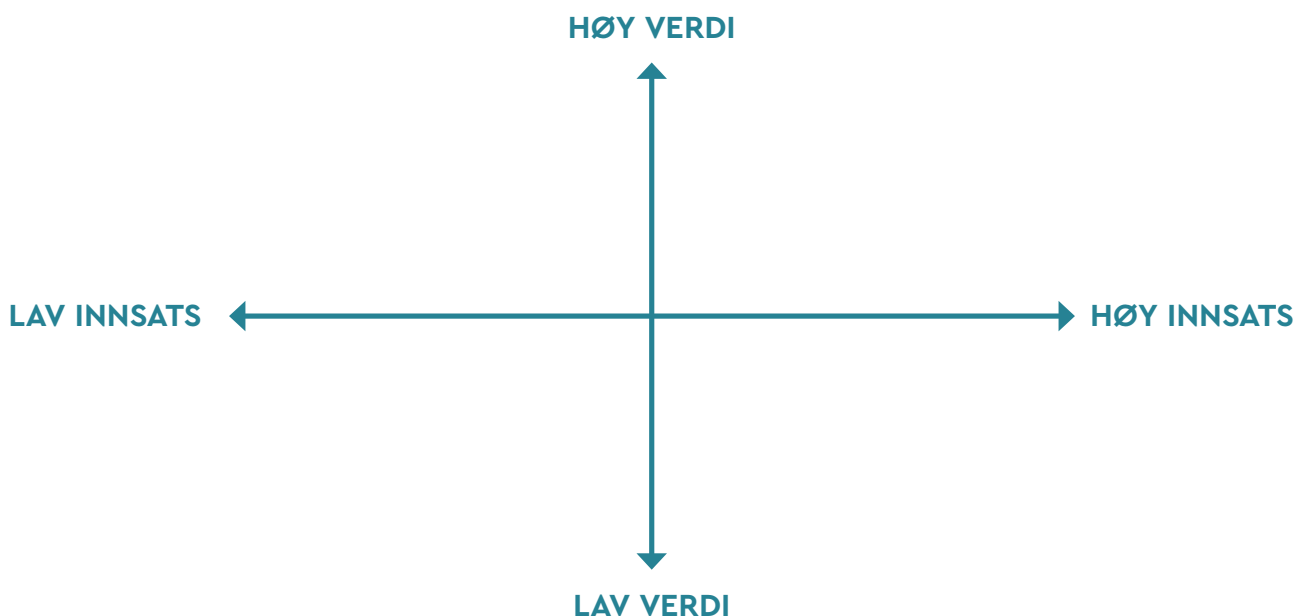
tror vil ha stor effekt, men som krever mye arbeid. Dette er typisk ideer som må jobbes med over tid, kanskje defineres som et prosjekt.

- Under midtlinjen plasserer dere ideer som har liten eller middels effekt.
- Helt nede til venstre plasserer dere ideer som dere ikke tror vil påvirke sluttresultatet i noen særlig grad, men som er enkle å få til.

Ideer som havner nederst til høyre bør dere vurdere nøye: liten effekt og mye arbeid – nei takk.

Det er viktig at dere runder av et idémyldringsmøte på en god måte, slik at alle vet hva dere er blitt enige om, og hvem som gjør hva. Hva er neste skritt, det første som bør skje – og når?

Bruk noen minutter til slutt til å bli enige om det, og send gjerne ut en oppsummering til alle som var med. Det er også lurt å sette tidsfrister for oppgaver som dere fordeler, slik at alle kan følge framdriften.

Idédugnad:

Avstemming

Dette er en enklere og raskere variant av metoden «Sortér ideer og innspill».

Etter at dere har gjennomgått innholdet i alle lappene, får hver deltaker en tusj i en kontrastfarge (gjærne rød). De skal nå merke de tre-fem beste idéene med et kryss. Skriv direkte på lappen. Bruk 5-10 min til dette. Etter at det er gjort, fjerner prosesslederen

de lappene som ikke har fått noen kryss, og sorterer de mest populære lappene hierarkisk, slik at det blir synlig hvilke som har fått flest stemmer. Har dere tid, kan dere også diskutere resultatet og se om det er noe som er blitt glemt.

